

KINDERCENTRUM DE VUURTOREN  
PEDAGOGISCH BELEIDSPLAN  
BSO DE VLIEGENDE HOLLANDER



VOORWOORD .....	4
1 INLEIDING .....	5
2 DE LOCATIES .....	5
2.1 BSO de Vuurtoren .....	5
2.2 BSO de Vliegende Hollander .....	6
3 ALGEMEEN .....	6
3.1 Visie .....	6
3.2 Missie .....	6
3.3 Buitenschoolse opvang .....	6
3.4 Personele bezetting .....	7
3.5 Aantal dagdelen .....	7
3.6 Wenbeleid .....	8
3.7 Taal barrière .....	8
3.8 Openingstijden .....	8
3.9 Vervoer .....	8
3.10 Informatie uitwisseling .....	9
3.11 Schriftelijke informatie .....	9
3.12 Oudercommissie .....	9
3.13 Klachtenregeling .....	10
4 UITGANGSPUNTEN MET BETREKKING TOT HET PEDAGOGISCH BELEID .....	10
4.1 De wet Kinderopvang .....	10
4.2 Een gevoel van emotionele veiligheid bieden .....	11
4.3 Gelegenheid tot het ontwikkelen van persoonlijke competenties bieden .....	11
4.4 Gelegenheid tot het ontwikkelen van sociale competenties bieden .....	12
4.5 De kans zich waarden en normen “de cultuur” van een samenleving eigen te maken ..	12
5 SCHEPPEN VAN ONTWIKKELINGSMOGELIJKHEDEN VOOR KINDEREN .....	13
5.1 Lichamelijke ontwikkeling .....	13
5.2 Sociaal-emotionele ontwikkeling .....	14
5.3 Verstandelijke en creatieve ontwikkeling .....	15
5.4 Taalontwikkeling .....	15
5.5 Ontwikkeling van identiteit en zelfredzaamheid .....	16
5.6 Seksuele ontwikkeling van kinderen in de basisschoolleeftijd .....	17
5.7 Computer en TV beleid .....	17
6 HET ZORGEN VOOR DE KINDEREN .....	18
6.1 Gezondheid .....	18
6.2 Duurzaamheid .....	18
6.3 Veiligheidsbeleid .....	19
6.4 Het verlaten van de stamgroep .....	19
6.5 Hygiëne – en gezondheidsbeleid .....	20
6.6 Ziektebeleid .....	20
6.7 Medicijnverstrekking en medisch handelen .....	21
6.8 Veiligheid versus uitdaging .....	21
6.8 Calamiteiten .....	21
7 RELATIES TUSSEN KINDEREN .....	21
7.1 Waarden en normen .....	21
7.2 Straffen en belonen .....	22
7.3 Omgang met verschillen tussen kinderen .....	23

8. Pedagogisch-werkplan BSO de Vliegende Hollander .....	25
8.1 Personele bezetting .....	25
8.2 De stamgroep verlaten bij buitenactiviteiten.....	25
8.3 Het bieden van gevoel van emotionele veiligheid .....	27
8.4 Gelegenheid bieden tot het ontwikkelen van persoonlijke competenties. ....	27
8.5 Gelegenheid bieden tot het ontwikkelen van sociale competenties. ....	27
8.6 De kans zich waarden en normen “de cultuur” van een samenleving eigen te maken. .	28
8.7 Voorschoolseopvang (VSO). ....	28
8.8 Extra informatie.....	28
SLOTWOORD.....	29

## **VOORWOORD**

Voor u ligt het pedagogischbeleidsplan. Dit document is opgebouwd uit een pedagogisch kader aangevuld met een werkplan met daarin, voor iedere locatie, specifieke informatie. In dit plan staat beschreven hoe wij binnen deze BSO met kinderen in de basisschoolleeftijd omgaan en waarom dat zo gebeurt. Met deze weergave van uitgangspunten en doelen maken we aan ouders duidelijk wat wij belangrijk vinden aan goede kinderopvang. Ook dient dit plan als leidraad voor de leiding in de uitvoering van het werk binnen de BSO.

In het voortraject is dit beleidsplan in de oudercommissie besproken. Aanvullingen en suggesties van de oudercommissie zijn in dit plan meegenomen. Dit beleidsplan is nooit af. Steeds weer zullen de uitgangspunten en doelen aan de praktijk getoetst worden omdat de praktijk aan verandering onderhevig is.

Rein van den Bos  
Directeur

## **1 INLEIDING**

Kindercentrum de Vuurtoren biedt buitenschoolse opvang aan kinderen van 4 tot 13 jaar, voor en na schooltijd en in de schoolvakanties. Kinderen brengen er een groot deel van hun vrije tijd door. Vrije tijd betekent speeltijd, tijd waarin eigen initiatief van kinderen voorop staat.

Kindercentrum de Vuurtoren biedt kleinschalige opvang. We hebben 2 locaties met in totaal 3 stamgroepen;

- BSO de Vuurtoren met 2 stamgroepen:
  - De Zeesterren max. 20 kinderen van 4 en 5 jaar
  - De Zeemeeuwen max. 20 kinderen van 6 en 7 jaar
- BSO De Vliegende Hollander met 1 stamgroep van max. 20 kinderen van 8 tot 13 jaar

We werken volgens het huiskamermodel. Het is opvang die gekenmerkt wordt door gezelligheid en vertrouwelijkheid.

Onze huidige locaties zijn gevestigd in een voormalig woonhuis uit 1904, en een gezellige ruimte in basisschool De Driemaster. Op deze locaties is zoveel mogelijk geprobeerd om met de inrichting en kleuren een sfeer te creëren die huiselijk, warm en veilig is. Onze werkwijze is vooral wijkgebonden en we hebben een nauwe samenwerking met scholen en diverse organisaties in de wijk. Daarnaast staat onze deur altijd open voor geïnteresseerden of mensen uit de wijk. Verder proberen we actief betrokken te zijn in de wijk, d.w.z. we sponsoren diverse activiteiten in de wijk en zijn regelmatig betrokken bij wijkactiviteiten.

De meeste kinderen komen van scholen dicht in de buurt naar de BSO. Ze treffen er voldoende kinderen om mee te spelen, maar ze kunnen ook af en toe, als de groepsgroter het toelaat, hun eigen vriendjes meenemen. Indien mogelijk kunnen kinderen naar sportverenigingen of hobbyclubs gebracht worden.

Het hele BSO-team deelt met de ouders de zorg voor hun kinderen en nemen een klein deel van de opvoeding over. Er is daarbij aandacht voor de opvoedingsideeën van de ouders. Zo kunnen onze BSO's een goede aanvulling op het thuismilieu betekenen.

## **2 DE LOCATIES**

### **2.1 BSO de Vuurtoren**

Het pand waarin BSO de Vuurtoren is gevestigd, is in opdracht van de familie Dobbelsmann als huis met remise gebouwd in 1904. Het pand bestaat uit 2 verdiepingen.

De benedenverdieping is geheel ingericht naar de smaak en beleving van kinderen van 4 en 5 jaar. De toegankelijke ruimtes zijn verdeeld en hebben verschillende karakters, zo is er een stoeikamer, een speelkamer, een huiskamer en een grotere knutselruimte waar ook gezamenlijk gegeten kan worden en waar alle gezelschapsspellen en de computer zijn. Ten slotte hebben we een kleine Playstation-ruimte onder de trap.

De bovenverdieping is ingericht voor en door de kinderen van 6 en 7 jaar. Ook deze ruimtes hebben een verschillend karakter, zo is er een "Chillroom" (huiskamer), een knutselruimte, waar ze kunnen knutselen, maar waar ook gezelschapsspelletjes gedaan kunnen worden, een computerruimte met meerdere computers, en een grote open ruimte waar de grotere spellen gedaan kunnen worden als bijvoorbeeld de Wii, airhockey, biljarten of Twister-moves.

## **2.2 BSO de Vliegende Hollander**

Deze BSO is gevestigd in basisschool De Driemaster ([www.dedriemaster-nijmegen.nl](http://www.dedriemaster-nijmegen.nl)) nabij BSO de Vuurtoren. Hier verblijven kinderen van 8 jaar en ouder. De BSO bestaat uit 1 ruimte met grote ramen aan de voorkant zodat er voldoende licht binnen komt. De ruimte is onderverdeeld in verschillende zones. Er is een leeshoek een chill / TV-hoek met kuipstoelen en zitzakken en er is een game en computerhoek. Verder is er een aangrenzende keuken en kunnen we ten alle tijden gebruik maken van de gymzaal en de naast liggende aula/theaterruimte. Via de achteruitgang van de ruimte kom je bij de kindertoiletten en de buitendeur naar de buitenspeelplaats. Deze grote buitenspeelplaats is een leuke plek om lekker te spelen en te sporten.

## **3 ALGEMEEN**

### **3.1 Visie**

Het doel van Kindercentrum De Vuurtoren is om in een sfeervolle setting kinderen in de leeftijd van 0 tot 13 jaar opvang te bieden. BSO tijd is vrije tijd. Wij bieden activiteiten aan die aansluiten bij de diverse leeftijdsgroepen maar het staat de kinderen vrij om hieraan mee te doen. Door nauw samen te werken met o.a. ouders en scholen willen wij een omgeving creëren die veilig, uitdagend, stimulerend en vertrouwt is.

### **3.2 Missie**

Kindercentrum De Vuurtoren heeft een missie die zij wil uitdragen en een visie op wat zij wil zijn. Deze missie en visie vormen het uitgangspunt voor haar dagelijkse handelen. De missie van Kindercentrum de Vuurtoren is het aanbieden van kwalitatief goede kinderopvang voor kinderen van 4 tot 13 jaar, waarbij wij oog hebben voor de wensen van ouders en voor de maatschappelijk ontwikkelingen op lokaal en landelijk niveau. Kindercentrum de Vuurtoren streeft ernaar een slagvaardig en dienstverlenend Kindercentrum te zijn. In relatie met haar omgeving realiseert ze een vraaggericht, samenwerkingsgericht en toegankelijk aanbod van kinderopvang waarbij het welbevinden van kinderen voorop staat. Ouders worden actief betrokken bij het kwaliteits- en pedagogisch beleid

### **3.3 Buitenschoolse opvang**

Op de twee BSO locaties van Kindercentrum de Vuurtoren worden per dag maximaal 62 kinderen opgevangen. De leeftijd van de kinderen varieert van 4 tot en met 13 jaar. Daar waar de ruimte het toelaat proberen we de groepen zoveel mogelijk horizontaal te houden, d.w.z. dat we zoveel mogelijk kinderen van bijna dezelfde leeftijd in een groep plaatsen. Dit geeft ons de mogelijkheid om ruimtes te creëren die zoveel mogelijk aansluiten bij de leeftijd en ontwikkelingsfase van het kind. Is er geen mogelijkheid om horizontale groepen te maken dan zal er voor een verticale groep worden gekozen. Kinderen van 4 tot en met 13 jaar maken dan gezamenlijk gebruik van de verschillende ruimtes. Ook hier wordt dan geprobeerd hoekjes en plekken te creëren die aansluiten bij de belevingswereld en verschillende leeftijden van de kinderen.

Kinderen treffen op de BSO niet alleen leeftijdgenootjes, ze hebben ook te maken met oudere of jongere kinderen. In een dergelijk groep kunnen kinderen veel van elkaar leren; elkaar helpen, een voorbeeld zijn voor elkaar en rekening houden met elkaar. Het kan voorkomen dat er meer kinderen uit één gezin worden opgevangen. Broertjes en zusjes zitten vaak in hetzelfde pand, dit vergroot het gevoel van veiligheid. Kindercentrum de Vuurtoren staat open voor kinderen uit andere culturen en kinderen met een lichamelijke of verstandelijke beperking. In overleg met ouders en school

worden er ook kinderen uit het speciale onderwijs opgevangen (MLK/ZMLK/ZMOK). Door contact met kinderen uit een andere cultuur, kinderen met een gedragsproblematiek of met een beperking leren kinderen respect te hebben voor elkaar en wordt datgene wat anders is minder snel als 'iets raars' gezien maar eerder als 'dat is er ook' of 'zo kan het ook'.

Gedurende de dag op de BSO is er afwisseling tussen actie en rust: kinderen spelen (actie) en kinderen zitten gezamenlijk aan tafel tijdens het eten (rust). Op de BSO gelden er vaste tijden voor het gezamenlijke eten. Kinderen kunnen binnen en buiten spelen. Oudere kinderen 9+ mogen alleen met schriftelijke toestemming van de ouders zelfstandig buiten spelen. In alle andere gevallen is er leiding buiten die een oogje in het zeil houdt. Vooral tijdens de opvang in de schoolvakanties ondernemen we naast het vrij spelen ook veel activiteiten die buiten de directe omgeving van de BSO plaatsvinden.

### **3.4 Personele bezetting**

De kinderen komen op vaste dagen en worden opgevangen door voldoende professionele pedagogisch medewerkers en groepshulpen. Deze laatste kracht ondersteunt vooral in de praktische zaken. Het management van de Vuurtoren vindt het belangrijk een actieve bijdrage te leveren aan de ontwikkeling van goede en gemotiveerde arbeidskrachten voor de toekomst van het werkveld, en biedt de mogelijkheid om tijdens de opleiding stage te lopen in een leerzame en stimulerende omgeving waar ruimte is voor ontwikkeling. Om hieraan invulling te geven is Kindercentrum de Vuurtoren een actieve samenwerking aangegaan met het Regionaal Opleidings Centrum (ROC) en de Hogeschool Arnhem Nijmegen (HAN), met als resultaat dat er het hele jaar door verschillende stagiaires bij ons werkzaam zijn vanuit de opleidingen Helpende Zorg en Welzijn (niveau 2), Pedagogisch Medewerker Kinderopvang (niveau 3) en Pedagogiek eerste jaar (niveau 4). Incidenteel zijn er stagiaires van de HAN, zij volgen de opleiding pedagogiek, psychologie of sport. Deze stagiaires zijn boventallig aanwezig en worden tijdens de stageperiode begeleid door één van de vaste pedagogisch medewerkers. Afhankelijk van de fase van de opleiding werken de stagiaires met steeds meer zelfstandigheid op de groep. Uiteraard zal de eindverantwoording altijd bij de groepsleiding liggen. Kindercentrum de Vuurtoren is een, door SBB, gecertificeerd leerbedrijf.

Buiten de stagiaires werken er ook nog vrijwilligers op de Vuurtoren. Omdat ons kindercentrum midden in de maatschappij staat vinden wij dat iedereen recht heeft op een rechtvaardige kans op de arbeidsmarkt. Wij staan daarom open voor werknemers met een verstandelijke-of lichamelijke beperking

### **3.5 Aantal dagdelen**

Uit pedagogisch oogpunt gaat onze voorkeur uit naar een minimale afname van 1 lang of twee korte dagdelen opvang. Hierdoor ontstaat continuïteit en leren wij het kind, en het kind ons beter kennen. Door de ingrijpende regeringsplannen van de laatste jaren zijn we helaas gedwongen deze pedagogische visie los te laten, en kunnen ook minder dagdelen per week worden afgenomen. Bij kindercentrum de Vuurtoren kunnen contracten voor 12 weken (vakantiecontract), 40 weken, 48 weken en 52 weken worden afgenomen.

### **3.6 Wenbeleid**

Kinderen die voor de eerste keer komen krijgen ruimschoots de tijd om te wennen. In overleg met de ouder wordt afgesproken wanneer het kind komt kennismaken en hoeveel tijd er wordt uitgetrokken om te wennen. Vooral dit laatste is erg afhankelijk van het kind zelf; het ene kind heeft gewoon meer tijd nodig dan het andere. Ook bij het overgaan naar een andere stamgroep of locatie is er een mogelijkheid om even aan de nieuwe groep te wennen. Wanneer een kind 'over' gaat naar een andere klas en naar een andere stamgroep of locatie gaat wordt er extra aandacht aan besteed, want het is natuurlijk spannend om naar een nieuwe groep te gaan met 'oudere' kinderen. In de grote vakantie mag hij alvast gaan wennen bij de nieuwe groep of locatie, door daar fruit te eten en te spelen. Op elke stamgroep hangen foto's van kinderen met hun naam. De foto van het betreffende kind wordt weggehaald en geplaatst in de fotolijst van de nieuwe stamgroep.

### **3.7 Taal barrière**

Als we binnen ons kindercentrum te maken krijgt met kinderen die geen Nederlands spreken, kan het nodig zijn om extra tijd vrij te maken voor gesprekken met ouder en kind. Indien nodig regelen wij een tolk. Voorop staat dat alle kinderen zich veilig voelen en een goede start kunnen maken binnen ons kindercentrum.

### **3.8 Openingstijden**

De algemene openingstijden van de BSO's zijn op:

- maandag, dinsdag en donderdag van 7:30 uur tot 8:45 uur (voorschoolse opvang) en 14.30 uur tot 19.00 uur
- woensdag van 7:30 uur tot 8:45 uur (voorschoolse opvang) en 11.30 uur tot 19.00 uur
- vrijdag van 8.00 uur tot 19.00 uur.  
Bij voldoende belangstelling is de Vuurtoren dus ook vrijdagochtend geopend.

Tijdens schoolvakanties is de BSO geopend van 8.00 uur tot 19.00 uur. Kinderen die bijvoorbeeld in schoolweken op dinsdagmiddag en vrijdagmiddag de BSO bezoeken, kunnen tijdens schoolvakanties op deze dagen de gehele dag terecht.

Tijdens schoolvakanties zijn de breng- en haaltijden:

- brengen tussen 8:00-10.00 uur
- halen na 17.00 uur.

We hanteren deze breng- en haaltijden omdat we in schoolvakanties ook vaak met de kinderen ergens naar toe gaan. Zo weten we wanneer we kunnen vertrekken en wanneer we terug moeten zijn. Als kinderen zonder bericht om 10 uur nog niet aanwezig zijn, dan gaan we er van uit dat ze die dag niet meer komen.

### **3.9 Vervoer.**

De meeste kinderen worden lopend opgehaald van de school in de buurt. Kinderen die van scholen komen die onder het actiegeried van kindercentrum de Vuurtoren vallen maar die verder weg liggen worden met onze bus en personenauto opgehaald. Hierbij geldt dat iedereen in de bus zijn gordel om moet hebben en dat kinderen kleiner dan 1,35 m. op een zitverhoging moeten zitten. Voor dit vervoer is een extra inzittende verzekering afgesloten. Mochten wij door omstandigheden niet in staat zijn de kinderen met ons eigen vervoer op te halen dan wordt er gebruik gemaakt van een taxibedrijf. In dat geval gaat er altijd een medewerker van de BSO mee. (Zie voor een actuele lijst van de scholen die binnen ons actiegeried behoren ons informatieboekje)



### **3.10 Informatie uitwisseling**

Op de BSO wordt een deel van de opvoeding en verzorging van de kinderen overgenomen van de ouders. Wij vinden het daarom uitermate belangrijk om een goede samenwerking met de ouders op te bouwen en te onderhouden. Het is voor het welbevinden van het kind van groot belang de beide leefwerelden zo veel mogelijk op elkaar af te stemmen. Dit betekent dat ouders en kinderopvang informatie over en weer moeten uitwisselen.

De informatie-uitwisseling tussen ouders en kinderopvang vindt plaats door o.a. dit pedagogisch beleidsplan en het informatieboekje. Ook de dagelijkse haalmomenten zijn belangrijke momenten voor contact en wederzijdse informatie-uitwisseling. Daarnaast zullen wij ouders via de website of per E-mail informeren. Veranderingen in persoonlijke gegevens moeten ouders zo snel mogelijk doorgeven via email.

We houden ouders door middel van tien-minutengesprekjes op de hoogte van de ontwikkelingen van hun kind op de BSO. Jaarlijks observeert de pedagogisch medewerker het kind wat uitgebreider. Uitgangspunt bij dit observeren is het welbevinden van het kind. Deze gegevens worden in eerste instantie in het groepsoverleg besproken en vervolgens met de ouders doorgenomen. Zo nodig wordt op basis van deze besprekingen de omgang met het betreffende kind bijgesteld.

We streven naar een zo goed mogelijke samenwerking tussen ouders en leiding. Als ouders meer informatie willen over de opvang van hun kind op de BSO, dan kunnen ze een gesprek aanvragen. Er is dan meer tijd en rust om wat uitgebreider te praten over het kind dan tijdens het ophalen aan het eind van de dag. Ook wij als leiding kunnen de behoefte hebben om met ouders te praten over hun kind. We maken dan een afspraak voor een gesprek. Als er naar het oordeel van de leiding sprake is van probleemgedrag, iets dat we bespreken tijdens het wekelijkse teamoverleg, dan wordt dit ook met de ouders besproken.

Ons streven is het een paar keer per jaar een ouderavond te organiseren voor de ouders van onze BSO's. Op deze ouderavond kunnen afhankelijk van de wensen van de ouders zowel praktische als inhoudelijke onderwerpen besproken worden. Een algemene ouderavond voor alle ouders van Kindercentrum de Vuurtoren wordt 2 maal per jaar gehouden. Deze ouderavond is altijd een thema avond. Ouders kunnen zelf bepalen over welk onderwerp de avond moet gaan. De Vuurtoren zorgt er voor dat de juiste mensen worden uitgenodigd om hen op deze avond te informeren.

### **3.11 Schriftelijke informatie**

Bij iedere locatie is een speciale hoek ingericht waar u informatie vindt die voor u van belang is, zoals: groepsmededelingen, heersende ziektes, informatie over stagiaires. Incidenteel komt het voor dat u persoonlijk informatie ontvangt middels een brief of mail. Verder verschijnt op verschillende tijden per jaar onze nieuwsbrief "De Vuurtorenwachter".

### **3.12 Oudercommissie**

Via de oudercommissie kunt u meedenken over het beleid van Kindercentrum de Vuurtoren. Omdat wij een kleine organisatie zijn hebben wij een gecombineerde oudercommissie, samengesteld uit ouders van beide locaties. De oudercommissie vergadert minimaal 4 keer per jaar. De oudercommissie heeft een adviserende rol en denkt mee over bijv. openingstijden, pedagogischbeleid, prijsverhoging, nieuw personeel, inkoopbeleid etc. Op iedere locatie is er een oudercommissie-infohoek. Hier vindt u informatie over wat de oudercommissie zoal doet en wie de leden zijn. Verder is er een oudercommissie infomap met de notulen van de vergaderingen. Vanzelfsprekend is deze

informatie ook op de website te vinden. Voor belangstellende ouders is er een "reglement oudercommissie" verkrijgbaar op kantoor.

### 3.13 Klachtenregeling

Kinderopvang is mensenwerk en waar mensen werken, kan iets misgaan. Wij vormen op deze regel geen uitzondering. Dit kan leiden tot ontevredenheid, en uiteindelijk soms in klachten. Dan is het goed om te weten dat ouders gebruik kunnen maken van de klachtenprocedure. Iedere ouder heeft het recht een klacht in te dienen als de dienstverlening niet in orde is. Dat is zo bij de wet geregeld: de Wet Klachtrecht Cliënten Zorgsector. Deze wet geeft ook aan hoe dan gehandeld moet worden. De Vuurtoren heeft daarom aanvullende maatregelen getroffen door eventuele klachten onpartijdig te laten beoordelen. Hiervoor is Kindercentrum de Vuurtoren aangesloten bij de Stichting Klachtencommissie Kinderopvang (SKK). Per 1 januari 2016 komt deze commissie te vervallen en komt de Geschillencommissie Kinderopvang en Peuterspeelzalen hiervoor in de plaats. Vanzelfsprekend zal de Vuurtoren zich bij deze commissie aansluiten. De Vuurtoren beschouwt klachten van klanten als een vorm van advies over de kwaliteit van de dienstverlening. Dat betekent dat de Vuurtoren niet alleen de klacht wil verhelpen maar, ook wil bekijken hoe dergelijke klachten in de toekomst voorkomen kunnen worden. Bij onvrede dient een ouder eerst contact te zoeken met de direct betrokken pedagogisch medewerker of assistent leidinggevende. Kan de klacht niet tot ieders tevredenheid worden opgelost dan zal er een gesprek met de directeur plaatsvinden. Als dit gesprek ook tot niets leidt kan de ouder zich wenden tot het SKK of straks de Geschillencommissie kinderopvang en Peuterspeelzalen. Zij zijn te vinden op resp. [www.klachtkinderopvang.nl](http://www.klachtkinderopvang.nl) en [www.degeschillencommissie.nl](http://www.degeschillencommissie.nl). Zo draagt klachtenbehandeling bij aan verbetering van de kwaliteit van ons Kindercentrum.

## 4 UITGANGSPUNTEN MET BETREKKING TOT HET PEDAGOGISCH BELEID

### 4.1 De wet Kinderopvang

In de Wet kinderopvang wordt onder andere aangegeven wat de overheid verstaat onder kwaliteit in de kinderopvang: "**verantwoorde kinderopvang is kinderopvang die bijdraagt aan een goede en gezonde ontwikkeling van het kind in een veilige omgeving**".

Voor de pedagogische onderbouwing van de Wet kinderopvang en de bijbehorende toelichting, is gekozen voor de vier opvoedingsdoelen van professor J.M.A. Riksen-Walraven. De opvoedingstheorie van Riksen-Walraven ligt ten grondslag aan de Wet kinderopvang en de Beleidsregels kinderopvang. Afgelopen jaren is veel onderzoek gedaan naar de Nederlandse kinderopvang en de voorwaarden waar een goede kinderopvang aan moet voldoen. De uitkomsten van deze onderzoeken zijn een weerslag van de meest moderne inzichten op dit gebied en doen tevens recht aan de Nederlandse situatie. Dit is voor De Vuurtoren een belangrijke maatstaf om met deze theorieën te willen werken.

Riksen-Walraven stelt dat het opvoedingsdoel "ervaren van emotionele veiligheid" wat haar betreft basaal is. Een kind dat zich niet veilig voelt in een omgeving, is niet in staat om indrukken en ervaringen op te nemen. Zij formuleert in haar vier opvoedingsdoelen:

1. een gevoel van emotionele veiligheid bieden
2. gelegenheid tot het ontwikkelen van persoonlijke competenties bieden
3. gelegenheid tot het ontwikkelen van sociale competenties bieden
4. de kans om zich waarden en normen, de "cultuur" van een samenleving, eigen te maken; socialisatie

Hoewel de genoemde vier competenties verweven zijn in dit pedagogisch-beleidskader, worden ze hier nogmaals expliciet en uitgebreid genoemd.

## **4.2. Een gevoel van emotionele veiligheid bieden**

Een gevoel van emotionele veiligheid bieden. Rixsen-Walraven stelt dat het opvoedingsdoel "ervaren van emotionele veiligheid" wat haar betreft basaal is.

Wij streven er naar emotionele veiligheid aan te bieden door onder andere vaste en sensitieve verzorgers in te zetten van wie de volgende pedagogische basishouding wordt verwacht;

- mét, in plaats van tegen de kinderen praten. Communicatie met kinderen is ons belangrijkste opvoedmiddel.
- elk kind positieve en persoonlijke aandacht geven
- de gevoelens van kinderen herkennen, accepteren en hier empatisch op reageren.
- goed kijken en luisteren naar kinderen, daarbij aansluiten en nieuwe ervaringen toevoegen.
- respect tonen voor de eigenheid en inbreng van het kind
- het goede voorbeeld geven.

Vanuit deze basishouding is het mogelijk positief leiding te geven aan de kinderen. Wij maken hierbij gebruik van de volgende aanpak:

- Het positieve gedrag van kinderen versterken d.m.v. prijzen en belonen.
- Instructies en uitleg geven.
- Kinderen die negatief gedrag vertonen ondersteunen, het gedrag vóór zijn.
- Aanwezigheid van bekende leeftijdsgenootjes (in een vertrouwde groep kunnen kinderen gevoelens van verbondenheid en sociale verantwoordelijkheid ontwikkelen).
- De verblijfsruimtes van de omgeving zo in te richten dat deze een bijdrage kan leveren aan een gevoel van geborgenheid. We maken hierbij gebruik van kleuren, akoestiek, licht en indeling van de ruimte.
- Grenzen en structuur bieden zodat de kinderen weten waar ze aan toe zijn.
- Er zijn niet te veel, maar wel duidelijke regels. Ook geven structuur in de ruimte, vaste rituelen en veel uitleg over wat er gebeurt houvast.
- Aandacht hebben voor wat wel en niet mag.

## **4.3 Gelegenheid tot het ontwikkelen van persoonlijke competenties bieden.**

Kinderen krijgen gelegenheid om hun persoonskenmerken zoals veerkracht, zelfstandigheid, zelfvertrouwen, flexibiliteit en creativiteit te ontwikkelen.

De inrichting van de ruimte moet zodanig zijn dat een kind zich veilig voelt en met aan de leeftijd aangepast materiaal kan spelen. De pedagogisch medewerkers scheppen condities voor spel door een aanbod van materiaal en activiteiten dat aansluit bij het ontwikkelingsniveau en de interesse van een kind, zonder een kind het initiatief uit handen te nemen.

We hechten veel waarde aan het (vrije) spel van de kinderen. We achten spelen voor kinderen essentieel voor de motorische, cognitieve en sociale ontwikkeling. Daarbij is een goede relatie met leeftijdsgenootjes bevorderlijk voor de kwaliteit van hun uitwisselingen en van hun spel. Voor de verschillende ontwikkelingsgebieden (lichamelijk, sociaal-emotioneel, verstandelijk, muzikaal, creativiteit en op het gebied van taalontwikkeling) is er op BSO's van Kindercentrum de Vuurtoren een basispakket speelgoed aanwezig dat regelmatig aangevuld of vervangen wordt.

Dit speelgoed voldoet altijd aan de volgende eisen:

- we maken zo veel mogelijke gebruik van natuurlijk materiaal
- het is kindvriendelijk en voldoet aan alle veiligheidseisen
- het speelgoed prikkelt de fantasie

- het speelgoed is schoon en compleet

De kinderen kunnen altijd zelf hun keuze maken, wat ze doen en hoe ze het doen. Er is een breed activiteiten aanbod. We stimuleren de kinderen om zich creatief te uiten. Hierbij ligt de nadruk op het proces (bijvoorbeeld het kennismaken met verf) en niet op het resultaat. We lezen de kinderen veel voor. Ook kunnen de kinderen zelf boekjes "lezen". Om een gevarieerd aanbod van boeken te kunnen blijven aanbieden gaan gezamenlijk met de kinderen boeken halen bij de jeugdbibliotheek in de wijk.

#### **4.4 Gelegenheid tot het ontwikkelen van sociale competenties bieden.**

Het begrip "sociale competentie" omvat een scala aan sociale kennis en vaardigheden zoals o.a.:

- zich in een ander kunnen verplaatsen.
- kunnen communiceren, samenwerken.
- anderen helpen.
- conflicten voorkomen en oplossen.
- het ontwikkelen van sociale verantwoordelijkheid.

De interactie met leeftijdsgenoten, het deel zijn van een groep en het deelnemen aan groepsactiviteiten biedt kinderen een leefomgeving voor het opdoen van sociale competenties.

Op kinderdagverblijven, Jenaplanschool en verschillende buitenschoolse opvangen (vaak daar waar grote aantallen kinderen worden opgevangen) wordt vaak gewerkt in zogenoemde stamgroepen. Omdat wij kinderen niet aan één ruimte of omgeving willen binden, worden de kinderen bij onze BSO's niet ingedeeld in stamgroepen in de traditionele zin van het woord. Ze hebben een vaste ruimte waar fruit wordt gegeten en waar geluncht wordt, maar daarna bepalen de kinderen zelf in welke ruimte ze verblijven, met wie ze spelen en welke activiteit ze ondernemen. Op onze BSO's beschouwen we een groep van maximaal 20 kinderen als stamgroep. De getalsverhouding tussen gekwalificeerde groepsleiding en het aantal kinderen, de zogenoemde pedagogisch medewerker-kind-ratio, voldoet aan de normen zoals die in de "Beleidsregel kwaliteit kinderopvang" gesteld worden namelijk 1 pedagogisch medewerker op 10 kinderen. Met elkaar creëren we een wij-gevoel. Het wij-gevoel is het gevoel bij elkaar te horen, het fijn te vinden er te komen. Je hoeft niet met iedereen even goede vriendjes te zijn, maar iedereen hoort er op deze manier bij.

De pedagogisch medewerker stimuleert vriendschap, kameraadschap en samenwerking tussen de kinderen onderling. We gaan bewust om met conflicten die kinderen met elkaar en met de leiding kunnen krijgen. Samen delen en samen ervaren binnen situaties waarin kinderen gezamenlijke betekenisvolle ervaringen kunnen opdoen. De rol van de pedagogisch medewerker in de interactie tussen kinderen is afhankelijk van de situatie: sturend, ondersteunend, corrigerend, verzorgend, gangmaker, of bruggebouwer.

#### **4.5 De kans zich waarden en normen "de cultuur" van een samenleving eigen te maken.**

Kinderopvang biedt een bredere samenleving dan het gezin. De kinderen komen in aanraking met andere aspecten van de cultuur en de diversiteit die onze samenleving kenmerkt. Wij bieden gelegenheid voor het socialisatieproces van een kind in de interactie tussen pedagogisch medewerker en het kind. Basale waarden en normen sluiten aan bij de Nederlandse cultuur zoals;

- het elkaar met de naam aanspreken.
- op de beurt wachten.
- niet door elkaar heen praten.
- de pedagogisch medewerker en het kind zeggen elkaar gedag bij het naar huis gaan.

Daarnaast worden er specifieke omgangsregels gehanteerd ten aanzien van onder meer conflicten oplossen, de gezamenlijke maaltijd, grenzen stellen en straffen en belonen.

We maken samen met de kinderen heldere en eenduidige afspraken over wat kan en mag in alle ruimtes én de wijze waarop men elkaar, kinderen en pedagogisch medewerkers, aan de afspraken houdt.

In de groep wordt met de kinderen o.a. gesproken over afspraken en omgangsvormen zoals;

- het met elkaar bespreken welke manieren er zijn om elkaar aan de afspraken te houden.
- het respectvol met elkaar omgaan, je open stellen voor elkaar.
- verwoorden wat er gebeurt tijdens sociale interacties.
- Samen iets leuks, spannends, akeligs, verdrietigs of ontroerends bespreken.

Door middel van aanpassingen in de ruimtes en diverse activiteiten besteden we aandacht aan de wisseling van de seizoenen en de diverse cultuurafhankelijke feestdagen bijvoorbeeld het suikerfeest, sinterklaas, kerstmis, ramadan, carnaval enzovoort.

## **5 SCHEPPEN VAN ONTWIKKELINGSMOGELIJKHEDEN VOOR KINDEREN**

De BSO moet voor de kinderen een veilige, vertrouwde plek zijn. Pas als kinderen dat als zodanig ervaren zullen ze activiteiten ondernemen. De Vuurtoren is hier steeds alert op en streeft naar een sfeer van veiligheid en vertrouwdheid in ruimtes die uitnodigen tot activiteit. Als leiding kunnen we de ontwikkeling van kinderen stimuleren en begeleiden. Dit betekent dat kinderen mogelijkheden krijgen voor de ontplooiing van de verschillende ontwikkelingsgebieden. Hieronder gaan we daar verder op in.

### **5.1 Lichamelijke ontwikkeling**

Op onze BSO's is er voldoende aanbod van activiteiten die de motoriek van kinderen bevordert. We vinden het belangrijk dat kinderen op de BSO lekker kunnen klimmen en klauteren. Behalve dat het goed voor ze is, beleven ze er erg veel plezier aan. We bieden deze mogelijkheid zowel buiten als binnen aan. Mochten er in de directe omgeving geen mogelijkheden voor zijn dan nemen de groep regelmatig mee naar de diverse speel mogelijkheden in de buurt van onze BSO's bijv. de speeltuin, het park, het dierenweidje en de natuurtuin, waar ook volop mogelijkheden zijn om te bewegen. Binnen onze locaties hebben we altijd wel een ruimte waar kinderen kunnen stoeien en waar diverse materialen zijn waar kinderen mee kunnen spelen. Er zijn allerlei kindveilige obstakels in de vorm van grote kussens, doeken bouwelementen. Deze stoeikamers hebben een aantal grote valmatten. Verder zijn de radiatoren afgeschermd, zodat kinderen vrij kunnen ravotten en hun eigen stellages kunnen bouwen. Het is voor kinderen erg belangrijk dat ze hun eigen grenzen en fysieke mogelijkheden leren kennen. Als begeleiding bewaken we, samen met het kind, uiteraard ook de grenzen. We zien erop toe dat kleine kinderen ook de ruimte krijgen en niet overheerst worden door oudere kinderen.

Kinderen kunnen ook kiezen voor activiteiten die meer een beroep doen op de fijne motoriek, zoals kleuren, tekenen of kleien.

Het is belangrijk dat er in het speeldrag van een kind balans is. Soms zullen we een kind dus meer aansporen om te knutselen of een kind juist uitdagen om in de stoeikamer te gaan spelen. Als we merken dat een kind niet veel uit zichzelf beweegt, of andersom opmerken dat een kind altijd in beweging is, dan gaan we er in eerste instantie vanuit dat dit gewoon bij dat kind hoort en het daar zelf voor kiest. Pas als we merken dat het kind zich ongelukkig voelt in dit gedrag, stimuleren we het kind om, bijvoorbeeld samen

met ons, iets anders te gaan doen. Ook als ouders vragen of we het kind willen stimuleren, om bijvoorbeeld meer naar buiten te gaan, dan is daar aandacht voor. Op onze BSO's zijn er in ieder geval diverse momenten waarop we gezamenlijk met de hele groep naar buiten gaan.

Op de BSO's wordt ook aandacht besteed aan dans- en bewegingsspel. In de stoekamer staat een muziekinstallatie waar de kinderen zelf gebruik van mogen maken. Regelmatig wordt er gedanst en gespeeld met muziek. Met de jongste kinderen doen we vaak vinger- en taalspelletjes, worden er verhalen nagespeeld en voorgelezen en doen we spelletjes waarbij gezichtsuitdrukkingen centraal staan. Als leiding laten we zien, door zelf deel te nemen aan het spel, dat je verschillende rollen aan kunt nemen zonder dat het raar is (zie ook bij 5.2, sociaal-emotionele ontwikkeling, 'het plezier beleven aan een andere rol'). Bij deze activiteiten ontdekken kinderen hun eigen grenzen en leren de grenzen van anderen respecteren.

## **5.2 Sociaal-emotionele ontwikkeling**

Op de BSO heb je te maken met een groep kinderen. Dat is een groep waarin samenspel, vriendschap maar ook conflicten kunnen ontstaan. Er vinden allerlei processen plaats waarin emoties worden geuit zoals blijdschap, woede en verdriet. Hier spreken we met de kinderen over, vooral over het ontstaan en de beleving ervan. Als een kind een woede-uitbarsting krijgt, dan halen we dit kind, in het belang van het kind zelf en de omgeving, uit de groep (veiligheid creëren). We nemen het kind mee naar een ruimte waar het zich even kan uitleven. We blijven erbij en we praten er daarna met het kind over. We geven aan wat de consequenties zijn van het gedrag en proberen het kind te leren dat er andere manieren zijn om woede te uiten. Het kan ook zijn dat we een kind even alleen laten in een aparte ruimte, omdat sommige kinderen juist dan tot rust komen. Als kinderen ruzie hebben dan laten we kinderen het zoveel mogelijk zelf oplossen, we grijpen niet meteen in. Als dit niet lukt (bijvoorbeeld als we vragen of ze zelf tot een oplossing kunnen komen en kinderen geven aan dit niet te kunnen), bedenken we met de kinderen samen een oplossing.

De grens van niet ingrijpen, ligt bij schreeuwen, (neiging te gaan) slaan, bij het te lang voortduren van de ruzie en als blijkt dat het ene kind duidelijk overwicht heeft over het andere kind. Het is goed om kinderen te leren op welke wijze ze met conflicten kunnen omgaan zonder dat een individu of de hele groep daar last van heeft. Als er sprake is van een conflict tussen kind en pedagogisch medewerker, dan heeft de pedagogisch medewerker een 'modelfunctie': hoe ga je om met een conflict en hoe kun je dit samen oplossen. We proberen het conflict op te lossen voordat het kind naar huis gaat en zullen hier ook niet direct de ouders in betrekken.

Het is belangrijk dat kinderen vriendschappen met elkaar op kunnen bouwen en ruimte krijgen deze te beleven. Zo ontstaan er op de BSO ook vriendschappen tussen kinderen, die zich kunnen voortzetten buiten de BSO-tijd. Aangezien onze BSO's in principe wijkgebonden werken, kunnen de opgedane contacten op school en in de wijk ook doorlopen in de BSO. Dit zorgt voor een veilige en bekende omgeving voor het kind. Incidenteel mogen kinderen een vriendje of vriendinnetje meenemen naar de BSO om daar samen te kunnen spelen. Dit gebeurt uiteraard alleen in overleg met de leiding van die dag.

Kinderen oefenen sociale vaardigheden in het spel dat ze met elkaar spelen. Ze moeten spelregels afspreken en leren rekening te houden met elkaar. Bij activiteiten als drama, zang, toneel en verkleden oefenen kinderen sociale rollen. Kinderen leren om zich te uiten en beleven plezier aan een andere rol. Er is op de BSO hiervoor allerlei materiaal aanwezig: fantasiemateriaal (poppen, auto's, lego), spullen uit de volwassenenwereld (gereedschap, computer), diverse muziekinstrumenten en er zijn verkleedkleden.

Kinderen kunnen zich ook terugtrekken uit de groep en niet deelnemen aan het spel met andere kinderen. Daarom vinden wij het belangrijk dat onze BSO's beschikken over verschillende ruimtes met ieder hun eigen karakter. Zo is het bijvoorbeeld in de huiskamer rustig en kunnen kinderen ze zich daar terugtrekken op de bank met allerlei knuffels en dekentjes en kan er bijvoorbeeld voorgelezen worden. Daar staan ook de televisie, dvd en video. Ons beleid is dat daar op afgebakende tijden naar gekeken kan worden. Soms is het aan het eind van de dag bijvoorbeeld een fijn rustmoment om samen naar een film te kijken. We zorgen er in ieder geval voor dat tv-kijken (en dit geldt ook voor de Playstation en computer) geen vanzelfsprekendheid is voor de kinderen. (zie 5.7, voor computer/TV beleid).

Als een kind het prettig vindt om veel op zichzelf te zijn, dan laten we dat toe. We vinden het wel belangrijk te weten dat het kind ook met andere kinderen om kan gaan (al is het alleen maar dat het kind bijvoorbeeld in de kring meepraat). Het kennen van de reden van het op zichzelf zijn is dan van belang. Is het omdat het kind geen aansluiting krijgt bij de groep of omdat het kind het prettig vindt alleen te spelen. In het eerste geval kunnen we het kind ondersteunen bij het deelnemen aan groepsactiviteiten. Soms gebeurt het dat kinderen in de groep naar houvast en zekerheid zoeken. Dit uit zich in het hebben van rituelen: vaak dezelfde spelletjes en boeken kiezen etc. Als kinderen hier niet in blijven hangen en er ook eens van af kunnen wijken dan vinden wij het geen probleem, maar hebben er wel aandacht voor en vragen aan ouders of ze het gedrag herkennen. Tijdens de rustige momenten in de groep, bijvoorbeeld tijdens het gezamenlijk drinken, ontstaan er spontaan gesprekjes tussen kinderen, ze leren hierdoor naar elkaar luisteren. Elkaar helpen is ook iets dat in de groep geoefend en beleefd wordt. Kinderen kunnen heel spontaan elkaar helpen (hulp vragen en aanbieden) maar ook helpen kinderen gevraagd en ongevraagd de leiding. Ze mogen helpen bij de voorbereiding van een spel, opruimen van borden of bekers, speelgoed en natuurlijk bij het afwassen.

### **5.3 Verstandelijke en creatieve ontwikkeling**

Op onze BSO's hebben kinderen de mogelijkheid om met veel verschillend (knutsel) materiaal en speelgoed om te gaan. Zo zijn er altijd lees- en kijkboeken, puzzels, verf, klei, verkleedkleden, muziek, muziekinstrumenten en/of computerspelletjes. Er wordt een beroep gedaan op de eigen fantasie, op het zelf ontdekken hoe bepaald materiaal gebruikt kan worden. Ook bieden wij heel gericht spellen of activiteiten aan waar kinderen hun creativiteit en denkvermogen op los kunnen laten. Bijvoorbeeld in het uitwerken van thema's als de seizoenen, planeten of de feestdagen (Pasen, carnaval, sinterklaas of kerst).

### **5.4 Taalontwikkeling**

Op allerlei momenten zijn kinderen op de BSO bezig met de ontwikkeling van taal. Dit gebeurt o.a. tijdens het:

- (voor)lezen
- taalspelletjes
- poppen(kast)
- toneelspel
- zingen
- kringgesprekken etc.

Op de BSO wordt regelmatig met de kinderen (voor)gelezen. We doen dit in groepjes en vooral de jonge kinderen vinden dit een leuke activiteit. Ook lezen de oudste kinderen de jongere kinderen voor. Aan het (voor)lezen verbinden we de nodige spelletjes: namen veranderen of bijvoorbeeld een andere stem gebruiken. Kinderen kiezen zelf voor een activiteit als lezen, wie er geen zin in heeft doet niet mee.

Al doende leren kinderen om te gaan met regels die van belang zijn voor een goede communicatie, zoals het naar elkaar luisteren, elkaar uit laten praten, het vertrouwd raken met intonaties en lichaamstaal. Op onze BSO's zijn ook specifieke materialen aanwezig die de taalontwikkeling van kinderen stimuleren. Zo zijn er allerlei boeken zoals: voorlees-, kijk-, doe- en studieboeken, en er zijn natuurlijk gezelschapsspelletjes. Soms, als een ouder hierom vraagt, doen we heel gericht met een kind dat logopedie heeft taal- en spraakoefeningen. Ook voor kinderen met een andere moedertaal dan het Nederlands hebben we extra aandacht. Het corrigerende vermogen van kinderen onder elkaar is hierin ook erg belangrijk.

### **5.5 Ontwikkeling van identiteit en zelfredzaamheid**

Op onze BSO's werken we met "stamgroepen". Afhankelijk van de locatie kunnen dat horizontale en/of verticale groepen zijn. Aan de hand van het onderstaande voorbeeld laten wij zien hoe wij omgaan met de ontwikkeling van identiteit en zelfredzaamheid. We nemen als voorbeeld de situatie zoals die is bij de locatie BSO de Vuurtoren.

*Bij BSO de Vuurtoren hebben we 1 horizontale stamgroep van 4 en 5 jarigen, 1 stamgroep van 6 en 7 jarigen.*

De horizontalegroep met 4 en 5 jarige kinderen heet "de Zeesterren" en maakt gebruik van de onderverdieping. Ze bestaat uit kinderen die net begonnen zijn met school en de buitenschoolse opvang. Deze kinderen zijn gebaat met een rustige en veilige overgang van school naar buitenschoolse opvang. Daarom starten deze kinderen de middag met drinken en fruit eten, Tijdens dit rustmoment wordt er voorgelezen zodat er meer tijd, aandacht en rust voor ze is. Op deze manier kunnen we observeren in welke fase van hun ontwikkeling de kinderen zijn. En met name hoe hun zelfredzaamheid verloopt. De pedagogisch medewerkers die gekoppeld zijn aan deze groep, begeleiden gedurende de dag deze kinderen.

De verticale groep met 6 en 7 jarigen heet "De Zeemeeuwen" en maakt gebruik van de bovenverdieping. Deze groep kenmerkt zich door diversiteit in ontwikkelingsfasen en een zekere mate van zelfredzaamheid. De groep richt zich iets meer op het projectmatig aanbieden van activiteiten op het gebied van kunst, cultuur, sport en drama. We proberen hiermee, qua aanpak en inhoud, in te spelen op de behoeften van deze leeftijdsgroep zodat zowel een "denker" als een "doener" zich kan ontplooien.

*Bij BSO de Vliegende Hollander hebben we 1 verticale groep voor kinderen van 8 t/m 13 jaar*

Het leuke van een verticale groep is dat kinderen veel van elkaar leren en dat ze elkaar helpen bij activiteiten, het lijkt op een groot gezin. Kinderen ondernemen echter bepaalde activiteiten liever met eigen leeftijdsgenootjes (vanwege herkenning, elkaar begrijpen etc.). De ruimte op deze BSO geven die mogelijkheid ook. Oudere kinderen hebben andere interesses dan jongere kinderen en meer behoefte zich met leeftijdsgenoten op een eigen plak in die ruimte terug te trekken.

We bevorderen zelfredzaamheid van kinderen door:

- ze te stimuleren dingen eerst zelf te proberen. Hulp vragen mag, maar misschien kun je het zelf.
- kinderen om hulp te vragen bij de uitvoering van taken.
- door ze de ruimte te geven om te experimenteren.



## 5.6 Seksuele ontwikkeling van kinderen in de basisschoolleeftijd

Wij willen kinderen ondersteunen in hun ontwikkeling tot personen die respect hebben voor zichzelf en anderen. Wat betreft de seksuele ontwikkeling van kinderen is het belangrijk dat kinderen leren omgaan met verschillende seksuele onderwerpen. Thema's die o.a. aan bod komen zijn:

- acceptatie van lichamelijke veranderingen
- seksuele gevoelens,
- bewustwording van eigen en andermans waarden en normen en het bespreekbaar maken hiervan.

Het is niet zo dat we op de BSO op afgesproken momenten aandacht besteden aan seksuele vorming. Dit is in eerste instantie de taak van de ouders en de school. Als voorlichting voor ouders organiseren wij incidenteel een ouderavond rondom de seksuele ontwikkeling van (jonge) kinderen. Deze avond wordt gegeven door een seksuologe. Als kinderen vragen hebben die te maken hebben met seksuele vorming, of als ze er grappen over maken, gaan we dat niet uit de weg. Het is afhankelijk van de leeftijd van het kind welke informatie we geven en we proberen altijd aan te sluiten bij datgene wat bekend is. We zeggen ook tegen het kind dat ze deze vragen ook aan hun ouders kunnen stellen. Als kinderen aan de leiding vragen stellen als 'gaan jullie met elkaar naar bed?' dan negeren we dat niet maar leggen we uit dat dit privé zaken zijn en dat we daarop geen antwoord geven. We negeren vragen rondom seks niet omdat we er niet iets apart of vreemds van willen maken. Het zijn vragen die je kunt stellen, maar waarop je niet altijd een antwoord krijgt. Het bewust worden en het bespreekbaar maken van eigen en andermans waarden en normen op het gebied van seksualiteit gebeurt aan de hand van situaties die zich op de BSO voordoen. Er is geen sprake van het kind straffen.

## 5.7 Computer en TV beleid

Computers vormen in deze tijd een belangrijk onderdeel in het leven van veel kinderen. Op school wordt ermee gewerkt en de meeste kinderen kunnen thuis ook gebruik maken van de computer. Het management van Kindercentrum de Vuurtoren is van mening dat kinderen op de BSO behoefte hebben aan het spelen op een computer. Dit moet echter wel op een leuke en verantwoorde wijze gebeuren. Ontspanning is het belangrijkste aspect op de BSO. Kinderen zijn op school en ook regelmatig thuis educatief bezig met de computer. Op de BSO worden spelletjes gespeeld die vooral ontspannend, maar ook educatief kunnen zijn. Voor de oudere kinderen is competitie en het hebben van sociale contacten door middel van een computer gewenst.

Al onze computers hebben toegang tot internet. Door middel van een filter zijn alleen sites toegankelijk welke ook daadwerkelijk geschikt voor kinderen zijn. Kinderen kunnen gebruik maken van de spelletjessites, maar het is ook mogelijk om informatie te vergaren voor een werkstuk of spreekbeurt. Pedagogisch medewerkers begeleiden de kinderen in het gebruik van de computer en houden nauwlettend toezicht. Uiteraard hanteren we een tijdslimiet voor het gebruik van de computer, Playstation en Wii die aangepast is per leeftijdsgroep.

Televisie biedt de kinderen de mogelijkheid tot ontspanning en plezier. Vaak is er sprake van een rustpunt op lange dagen, zoals op woensdagmiddag, vrijdag overdag of in de vakanties. Uitgangspunt is om de kinderen met mate TV te laten kijken. Kinderen worden in eerste instantie gestimuleerd tot verschillende soorten spelletjes of het doen van activiteiten. Als afsluiting van de dag of bij bijzondere gelegenheden kan een pedagogisch medewerker besluiten tot het aanzetten van de TV, video of dvd. Kinderen krijgen allen de mogelijkheid tot kijken naar de programma's of films, als deze geschikt is voor hun leeftijd. De pedagogisch medewerker kijkt ook mee met de kinderen als daar de behoefte naar is. Als regel geldt dat wij altijd het Kijkwijzeradvies volgen.

## **6 HET ZORGEN VOOR DE KINDEREN**

### **6.1 Gezondheid**

Op de onze BSO's is aandacht voor de gezondheid van de kinderen. Voor de maaltijden en de traktaties gelden er een aantal regels:

- Handen wassen voor het eten.
- Het gezamenlijk brood eten (op woensdag, vrijdag en in de vakanties) gebeurt aan tafel.
- Kinderen mogen tijdens de broodmaaltijd naast hartig ook een boterham met zoet broodbeleg eten. We houden rekening met kinderen die een bepaald dieet volgen en met andere of cultuurgebonden voedingsgewoonten.
- 's Middags drinken we gezamenlijk limonade en eten we fruit. Dit doen we met alle kinderen van de "stamgroep" samen aan tafel.
- De kinderen krijgen als tussendoortje één koekje of snoepje tijdens 'koekjestijd'. In schoolvakanties (als de kinderen de hele dag op de BSO zijn) en met feesten zijn er meer snoepmomenten.
- Met verjaardagen mogen kinderen trakteren. Ouders zorgen voor deze traktatie.
- De kinderen krijgen regelmatig een snoepje of een koekje, we willen daarom onze ouders stimuleren om hun kind "gezonde" lekkernijen te laten trakteren. Dit doen we onder meer door een lijst te laten ontwikkelen met een top tien van "gezonde traktaties", die in de toekomst te vinden zal zijn op onze site.

Alle vaste medewerkers van Kindercentrum de Vuurtoren hebben de cursussen 'Eerste hulp aan kinderen' en 'Bedrijfs hulpverlening' gevolgd en zijn daarvoor gediplomeerd. Jaarlijks volgen zij ook de herhalingslessen. Als er sprake is van een ongeval nemen we altijd contact op met de ouders en raadplegen we de vaste huisarts in de buurt of we nemen contact op met de huisarts van het kind zelf. Bij ernstige ongevallen bellen we 112 of gaan direct naar de Spoedeisende hulp van het CWZ of het Radboud UMC. Als we vragen hebben op het gebied van de gezondheid dan raadplegen wij de GGD, onze vaste huisarts, de gifwijzer of de ouders van het betreffende kind.

Wanneer kinderen niet naar de BSO kunnen komen in het geval van ziekte, moeten de ouders tijdig afbellen. Dit kan op elk moment op de voicemail. Dit geldt uiteraard ook voor het beter melden. Wanneer een kind dus niet beter gemeld is, halen we het niet op. Als kinderen ziek worden op de BSO dan volgen we ons ziektebeleid dat beschreven is in punt 6.5.

Op de BSO is aandacht voor een gezond speel- en leefklimaat: de binnenruimtes worden zoveel mogelijk gelucht. Er is voor de kinderen voldoende mogelijkheid om buiten te spelen.

Als een medewerker wil roken dan kan dat buiten het pand en uit het zicht van de kinderen. Vanzelfsprekend wordt van die persoon verwacht dat hij/zij de hygiëncode in acht neemt en bij terugkomst zijn/haar handen wast.

### **6.2 Duurzaamheid**

In de aanschaf van producten houden we rekening met het milieu. Er wordt bijvoorbeeld weinig tot geen wegwerpmateriaal gebruikt. Oud papier en het overige afval wordt gescheiden verzameld. In 2011 is, daar waar mogelijk, overgegaan tot het vervangen van alle verlichting door LED verlichting en ook bij vervanging van apparaten is gekeken naar apparatuur met een energielabel A+++ . Bij de recentelijke vervanging van de verwarmingsketen van BSO de Vuurtoren is gekozen voor moderne HR ketel met automatische klimaat besturing.

Op deze manier proberen wij bij te dragen aan een schonere wereld.

### **6.3 Veiligheidsbeleid**

De fysieke veiligheid staat bij ons Kindercentrum hoog in het vaandel. Onveilige situaties worden zo spoedig mogelijk verholpen. Jaarlijks word er op iedere BSO locaties een verplichte Risico-Inventarisatie Veiligheid en Gezondheid uitgevoerd. Deze RI wordt gecontroleerd door de GGD. De brandveiligheid van het gebouw wordt jaarlijks door de brandweer gecontroleerd. Verder is er periodiek onderhoud aan de brand en ontruimingsinstallatie

Hiermee voldoen wij aan alle wettelijke eisen die aan veiligheid en brandveiligheid gesteld worden.

De ruimtes, de ramen, de materialen, het speelgoed en de meubels op onze BSO's moeten veilig zijn in het gebruik. Wij letten daar natuurlijk zelf op, maar daarnaast controleert de GGD dit ook aan de hand van het eerder genoemde risico inventarisatie Veiligheid en Gezondheid. Kinderen kun je niet helemaal vrijwaren van risico's en een zekere mate van eigen risico moet je kinderen ook toestaan. Een klimrek bijvoorbeeld valt onder veilig speelgoed, maar is nooit geheel zonder risico.

De kinderen begeven zich alleen in de ruimtes die voor hen zijn ingericht. In eventueel andere ruimtes komen zij alleen onder begeleiding.

Op ieder tijdstip zorgt het management van de BSO voor voldoende personeel op de groepen om het zogenaamde leidster/kind ratio in stand te houden. Deze is wettelijk vastgelegd en luid:

- Lid 1.- Bij buitenschoolse opvang vindt de opvang plaats in stamgroepen, met dien verstande dat een groep uit ten hoogste twintig kinderen bestaat in de leeftijd van vier jaar tot de leeftijd waarop het basisonderwijs voor die kinderen eindigt.
- Lid 2.- In afwijking van het eerste lid kan een stamgroep, voor kinderen in de leeftijd van acht jaar tot de leeftijd waarop het basisonderwijs voor die kinderen eindigt, bestaan uit ten hoogste dertig kinderen.
- Lid 3.- Bij buitenschoolse opvang bedraagt de verhouding tussen het aantal beroepskrachten en het feitelijk aanwezige aantal kinderen ten minste één beroepskracht per tien kinderen.
- Lid 4.- Bij buitenschoolse opvang voor kinderen van acht jaar tot de leeftijd waarop het basisonderwijs voor die kinderen eindigt in de stamgroep met ten hoogste dertig kinderen, bedraagt de verhouding tussen het aantal beroepskrachten en het feitelijk aantal aanwezige kinderen, in afwijking van het derde lid, ten minste 2 beroepskrachten, waarbij de beroepskrachten bij hun werkzaamheden ondersteund worden door een andere volwassene.

### **6.4 Het verlaten van de stamgroep**

Bij activiteiten buiten de stamgroepruimte of buiten het gebouw (bijv. buitenschools gymmen, een activiteit van het activiteitenplein, of een voorstelling) zal het noodzakelijk zijn dat alle, of een deel van de kinderen, hun stamgroep verlaten. In dat geval zal er ten alle tijde naar gestreefd worden de pedagogisch medewerker/kind ratio in stand te houden. In het geval dat alle kinderen op pad gaan, dan gaan de pedagogisch medewerker(s) van de desbetreffende stamgroep mee. Mochten er echter kinderen niet mee kunnen dan worden zij tijdelijk toegevoegd en de stamgroep die het dichtst bij hun leeftijdscategorie ligt, ook hier wordt er naar gestreefd de pedagogisch medewerker/kind ratio in stand te houden. Omdat het hier om interne toevoeging gaat zijn ook deze kinderen bij de desbetreffende pedagogisch medewerker en de desbetreffende stamgroep bekend en komt de continuïteit en veiligheid binnen deze stamgroep niet in gevaar. In het geval dat er maar 1 of een paar kinderen mee gaan doen aan een externe activiteit worden er zowel met de ouders van deze kinderen als ook met de aanbieder van de

activiteit afspraken gemaakt over het ophalen en terug brengen. Deze afspraken worden schriftelijk vastgelegd.

### **6.5 Hygiëne – en gezondheidsbeleid**

De dagelijkse hygiëne krijgt veel aandacht. We volgen de zeer uitgebreide richtlijnen die de GGD geeft voor persoonlijke hygiëne, voeding en schoonmaken.

Wij vinden het belangrijk dat kinderen schoon en verzorgd naar de BSO komen en dat zij zorg (leren) dragen voor hen persoonlijke hygiëne. Als een kind er onverzorgd uit ziet (geen schone kleren aan heeft, het kind ruikt onaangenaam) dan bespreken wij dit met de ouders. Dit bespreekbaar maken is moeilijk, maar ouders kunnen misschien verklaren waarom het kind er onverzorgd uit ziet (misschien speelt het kind veel buiten of heeft het een sterke lichaamsgeur). Veel moeilijker wordt het als het hele gezin er onverzorgd uit ziet. Toch willen we het bespreekbaar maken met ouder en kind, zeker als we merken dat het kind er mee gepest wordt.

Met de kinderen hebben we een aantal afspraken wat betreft het handen wassen: voor het eten en drinken, na het buitenspelen en na toiletbezoek moeten de kinderen hun handen wassen. Als ouders voor een tandenborstel zorgen, kunnen kinderen ook hun tanden poetsen op de BSO. Dit gebeurt na de maaltijd op woensdag en vrijdag (in schoolweken) en tijdens schoolvakanties.

Zindelijkheidstraining is meestal niet nodig op de BSO. De kinderen die nog wel eens in hun broek plassen sturen we regelmatig naar het toilet. We zullen dit uiteraard nooit bestraffen maar speels proberen op te lossen. Er is wel ondergoed en kleding aanwezig op de BSO, maar we raden ouders aan om wat extra ondergoed en onderkleding mee te geven als het kind regelmatig in zijn/haar broek plast.

We verwachten van ouders dat ze ons melden als hun kind luizen heeft, wij melden dan aan alle andere ouders dat dit heerst. Voor kinderen die hoesten en niezen geldt: hand voor de mond.

Het is belangrijk dat de groepsruimte regelmatig wordt schoongemaakt. Wij houden alles goed bij en twee keer in de week komt de schoonmaakster. De keuken wordt elke dag schoongemaakt en iedere dag worden handdoeken e.d. vervangen. Op de toiletten maken we gebruik van papieren handdoekjes. Voor kinderen met allergieën is het belangrijk dat de ruimtes zoveel mogelijk stofvrij worden gehouden.

### **6.6 Ziektebeleid**

Wordt een kind bij ons ziek dan nemen wij contact op met de ouders en overleggen we wat te doen. Kinderen met een besmettelijke ziekte of met hoge koorts laten we ophalen. Op onze BSO's is er wel aandacht, maar te weinig rust voor het zieke kind. Tijdens schoolvakanties moeten zieke kinderen thuisblijven in verband met de extra activiteiten (uitstapjes) die worden ondernomen en met de lengte van de dag. In beide gevallen zou er van het zieke kind te veel gevraagd worden. Als het ons opvalt dat een kind vaak klaagt over bijvoorbeeld oorpijn, keelpijn, hoofdpijn, dan melden wij dit aan de ouders. Voor het toedienen van medicijnen volgen wij het daarvoor geldende protocol (punt 6.6). Bij uitbreken van een epidemie of ernstige ziekte worden we geïnformeerd door de GGD en vice versa. Wij geven deze informatie direct door aan de ouders en treffen dan de, aan ons opgelegde, maatregelen. Een uitgebreide GGD-klapper met informatie over de meeste kinderziekten en hoe te handelen ligt ter inzage bij de BSO.

## **6.7 Medicijnverstrekking en medisch handelen**

In principe dienen wij geen medicijnen toe. Indien het noodzakelijk is een kind medicijnen toe te dienen wordt hiervoor het protocol "Richtlijnen geneesmiddelenverstrekking en medisch handelen in kindercentra" gevolgd. Ouders vullen een formulier in en geven daarmee toestemming voor het toedienen van medicijnen voor hun kind.

## **6.8 Veiligheid versus uitdaging**

Kinderen ontwikkelen zich snel, zijn nieuwsgierig en gaan op ontdekking uit. Daarbij zien ze geen gevaar. De pedagogisch medewerkers oefenen veilig gedrag met de kinderen (bijvoorbeeld samen naar links en rechts kijken voordat we oversteken). Kinderen kunnen zich niet in één keer aan alle afspraken houden en veel herhaling is dan ook nodig. Toch kunnen we de kinderen niet altijd tegen een buil beschermen; er moeten ook uitdagingen en leermomenten zijn.

Uiteraard proberen we de risico's op letsel tot een aanvaardbaar minimum te reduceren. Met de ouders van de kinderen bespreken we welke vrijheden hun kinderen aankunnen. Ouders tekenen hiervoor een toestemmingsformulier.

## **6.8 Calamiteiten**

Al onze vaste medewerkers zijn opgeleid tot bedrijfshulpverlener. Kindercentrum De Vuurtoren biedt deze cursus aan en draagt zorg voor de jaarlijkse herhalingscursus. Vanzelfsprekend hebben alle locaties een ontruimingsinstallatie met bijpassend ontruimingsplan. De ontruimingsinstallaties worden 4 maal per jaar uitvoerig gecontroleerd. Ons beleid is er op gericht om, samen met de kinderen, het ontruimen van de verschillende locaties twee maal per jaar te oefenen.

# **7 RELATIES TUSSEN KINDEREN**

## **7.1 Waarden en normen**

We vinden het belangrijk dat er tussen kinderen op de Vuurtoren vriendschappen ontstaan (zie 5.2, Sociaal-emotionele ontwikkeling). Naast deze vriendschappen mogen kinderen ook vriendjes van 'buitenaf' meenemen naar de BSO. Kinderen kunnen zo in hun vrije tijd zelf de keuze maken met wie ze willen spelen. Als een kind van de BSO bij een vriendje wil gaan spelen, dan overleggen wij dat (telefonisch) met de ouders. Hierover maken we tijdens de intake duidelijke afspraken met de ouders.

Op de BSO heb je te maken met broertjes en zusjes in de groep. Als kinderen uit één gezin erg op elkaar gericht zijn, stimuleren wij ze om ook met andere kinderen te spelen. Kinderen ontdekken zo de verschillen in het spel met andere kinderen. Het kan gebeuren dat kinderen uit één gezin elkaar 'opvoeden' (vaak gericht op wat zij thuis gewend zijn). Als dit veel gebeurt dan bespreken we dit met de kinderen zelf en/of de ouders.

Tussen de kinderen kunnen er ook conflicten en ruzies ontstaan. We proberen kinderen de ruzies zelf op te laten lossen en als dit niet lukt, proberen wij ze daarin te sturen. Bij vaak voorkomende conflicten tussen kinderen nemen wij contact op met de ouders en bespreken we het gedrag van het kind. De kinderen weten van dit contact tussen leiding en ouders. Op de BSO gelden regels die bij de kinderen bekend zijn. Wanneer bepaalde regels vaak overtreden worden, geven we straf. We leggen dan uit waarom het kind de straf heeft 'verdiend'. Aan de andere kant belonen wij kinderen (zie 7.2) die bijvoorbeeld zelf een conflict hebben opgelost of erg behulpzaam zijn geweest. Op de BSO mogen kinderen niet schelden, schreeuwen en schoppen naar anderen.

Bij vechtpartijen grijpen wij daarom altijd in en leren de kinderen conflicten 'met de mond' op lossen. Als het nodig is, nemen wij de kinderen even apart om over het ontstane conflict te praten.

Wanneer ouders hun kinderen op komen halen en kinderen schelden ook tegen de eigen ouders wordt dat niet toegestaan; nog steeds gelden de regels van de BSO. We vinden het belangrijk kinderen te leren hoe we met elkaar omgaan. Soms is het moeilijk om kinderen daarop te wijzen: als de ouder binnenkomt heb je vaak minder direct contact met het kind. Voor de ouder zelf is het meestal ook een onprettige situatie. Ouders kunnen hier altijd met ons over praten. We begrijpen dat dit moeilijk kan zijn, maar we kunnen duidelijk maken dat het geen onbekende situatie voor ons is. Kinderen kunnen op een gegeven moment belang gaan hechten aan het hebben en dragen van bepaalde kleding. Als kinderen elkaar uitschelden om het al dan niet hebben van deze speciale kleding dan zullen we dat met ze bespreken: het gaat niet om wat je aan hebt, maar om wie je bent.

Alle medewerkers hebben wij een voorbeeld functie. Denk daarbij aan 'goed met elkaar omgaan', elkaar met respect behandelen. Kinderen zien dagelijks hoe wij met elkaar en met andere kinderen omgaan. Toch spelen ook persoonlijke voorkeuren een rol in de omgang. Het kan gebeuren dat het tussen een (pedagogisch) medewerker en een kind niet 'klikt'. Dat bespreken we als team onderling. Het kind heeft misschien met anderen wel een goed contact. Daar houden we dan – binnen redelijke grenzen – rekening mee. Wanneer blijkt dat het kind structureel moeilijk aansluiting vindt, spreken we af hoe we hieraan gaan werken. We zullen dan in ieder geval onderzoeken op welke wijze we wel een goed contact met het kind kunnen maken en werken actief aan een structurele oplossing. We proberen de positieve kanten in de omgang met het kind te benadrukken. In een dergelijk geval zullen we ook altijd een gesprek met de ouders van het kind aangaan. Wij vinden het belangrijk dat kinderen hun verhaal op de BSO kwijt kunnen. Daarom gaan we, als kinderen uit school komen, gezamenlijk aan tafel zitten om limonade te drinken en fruit te eten. Kinderen die dat willen kunnen dan iets vertellen. Kinderen moeten dan ook naar elkaar luisteren. Je kunt kinderen er op wijzen dat ze door gezamenlijk even bij elkaar te zitten en naar het verhaal van elkaar te luisteren, elkaar het gevoel geven dat het belangrijk is wat hij of zij vertelt. Pas als de iedereen de limonade op heeft en uitverteld is, mogen de kinderen van tafel en verder gaan spelen. Behalve hun eigen verhaal vertellen, komen kinderen soms met vragen over onderwerpen als oorlog, honger en rampen. Wij gaan daar serieus op in en proberen kinderen goede, eerlijke informatie te geven zonder paniek te veroorzaken. Het is afhankelijk van de leeftijd van kinderen wat we wel en wat we niet vertellen en we gaan alleen in op de vragen die de kinderen zelf hebben. Dit betekent dat we het onderwerp niet zelf ter sprake brengen, dat we vragen van kinderen niet in de grote groep bespreken en dat we soms kinderen met hun vragen doorsturen naar hun ouders.

Kinderen vinden het niet alleen leuk om over datgene waaraan ze veel plezier beleven te vertellen, ze vinden het vooral leuk om het aan andere kinderen te laten zien. Als kinderen om die reden eigen speelgoed meenemen en andere kinderen willen er mee spelen, moeten ze dat aan de eigenaar vragen. We praten met de kinderen over de eigen risico's en consequenties: je mag incidenteel speelgoed meenemen, maar vaak willen andere kinderen er ook mee spelen. Als je dit niet wilt dan moet je het niet meenemen naar de BSO. Als kinderen hun eigen fiets meenemen dan wordt daar alleen door de eigenaar op gefietst.

## **7.2 Straffen en belonen**

### Straffen

Wanneer een kind regelmatig de regels overtreed krijgt het kind straf. Als een pedagogisch medewerker straf geeft dan gebeurt dat op een naar het kind toe

respectvolle wijze. Er wordt zoveel mogelijk in de ik vorm gepraat. Dus niet 'jij doet domme dingen' maar 'ik vind dat jij domme dingen doet'.  
Je veroordeelt het kind niet en houd je het bij jezelf.

Bij de kinderen van 4 tot 7 jaar kan deze straf bijvoorbeeld bestaan uit:

- apart zetten van een kind voor een bepaalde tijd (bijv. 5 minuten). De boodschap die het kind dan meekrijgt is "ga maar eens even bedenken waarom je hier zit".
- niet meteen op de computer of Playstation mogen
- een tekening of knutselwerkje maken voor diegene die het pijn heeft gedaan

Bij de kinderen van 8 tot 13 jaar kan deze straf bijv. bestaan uit:

- apart zetten van een kind voor een bepaalde tijd (bijv. 5 minuten). De boodschap die het kind dan meekrijgt is "ga maar eens even bedenken waarom je hier zit".
- niet op de computer of de Wii mogen
- een tekening of knutselwerk maken voor diegene die het pijn heeft gedaan
- het moeten opruimen van de tafel na het lunchen of fruit eten en de afwas doen.
- het schrijven van een excuusbriefje

De pedagogisch medewerker die het kind de straf heeft gegeven gaat na afloop van de tijd een gesprek met het kind aan om zo de zaak af te ronden, zo nodig worden er nieuwe afspraken gemaakt met het kind. In bijna alle gevallen wordt er van het kind een 'sorry' verwacht.

Als een kind straf heeft gekregen dan wordt dat niet altijd met de ouder besproken. Krijgt een kind echter door zijn/haar negatieve gedrag regelmatig straf dan wordt daar met de ouders over gesproken of zij dit gedrag herkennen en hoe wij daar mee om moeten gaan.

### Belonen

Op de Vuurtoren belonen we positief gedrag. We letten er wel op dat alle kinderen beloond worden en waken voor een situatie waarin een kind als lieveling van de leiding gezien wordt.

Kinderen kunnen voor diverse dingen beloond worden bijvoorbeeld:

- als kinderen zelf een conflict hebben opgelost
- als ze zich na een straf netjes aan de gemaakte afspraken heeft gehouden
- mee hebben geholpen met opruimen en schoonmaken
- als ze andere kinderen hebben geholpen

Als beloning mag een kind of mogen meerdere kinderen:

- mee boodschappen doen
- als het koekjestijd is koekjes uitdelen
- mee naar de bibliotheek boeken uitkiezen
- meehelpen met de afwas
- een activiteit uitkiezen
- mee naar de videotheek om een dvd uit te zoeken
- planten water geven

### **7.3 Omgang met verschillen tussen kinderen**

In de groep kinderen is er ook aandacht voor het individu. Ieder kind is anders en heeft zijn eigenheden. Kinderen verschillen in temperament, in het uiten van emoties, in de mate van zelfstandig functioneren. Daardoor treden we op verschillende wijze in contact met kinderen. Voorop staat echter de gedachte: respect hebben voor de verschillen.

Dit geldt ook voor kinderen uit andere culturen of kinderen met een handicap. Het verschillend zijn is hier nog meer aanwezig. Kindercentrum de Vuurtoren staat open voor

kinderen met andere culturele achtergronden. We houden hier in ons werk rekening mee en hebben aandacht voor buitenlandse feesten. We schaffen ook materiaal uit andere culturen aan, want alle kinderen moeten zich op de BSO thuis kunnen voelen.

Ook kinderen uit het speciale onderwijs kunnen bij Kindercentrum de Vuurtoren terecht. Bij plaatsing van een kind uit het speciale onderwijs kijken we naar de groep kinderen die op dat moment op de BSO aanwezig is. We maken een inschatting of we de eventuele extra aandacht die de kinderen vragen ook kunnen geven. Er moet een goede verdeling bestaan tussen kinderen die veel en weinig aandacht vragen zodat ieder kind aan zijn trekken komt.



## **8. Pedagogisch-werkplan BSO de Vliegende Hollander**

BSO de Vliegende Hollander heeft een eigen locatie in Basisschool de Driemaster. De Driemaster ligt op loopafstand van hoofdlocatie BSO de Vuurtoren en kan via het Thiemenpark en het (veilige) binnenplein bereikt worden. Omdat deze twee locaties zo dicht bij elkaar liggen kan er, in geval van een calamiteit, binnen 5 minuten iemand van de andere locatie ter plekke zijn, en er kan natuurlijk ook hulp gezocht worden bij de medewerkers van de Basisschool waarmee een intensieve samenwerking is.

In deze groep zitten kinderen in de leeftijd van 8 tot 13 jaar. Het activiteiten aanbod is uiteraard afgestemd op deze doelgroep en tot stand gekomen in overleg met de kinderen zelf. Voordat we zijn begonnen met deze groep hebben we verschillende kindvergaderingen gehouden en in kaart gebracht wat hun behoeften waren. In de eerste fase hebben we ook een ouderavond georganiseerd om de mening van ouders mee te nemen in het verder vormgeven van deze groep.

Aangezien de Vliegende Hollander-kinderen in leeftijdsfase verschillen hanteren we een individueel beleid. De ouder kan d.m.v. een toestemmingsformulier aangeven hoeveel verantwoordelijkheid en ruimte het kind aan kan. Zo kunnen de kinderen in een rustig en verantwoord tempo zich voorbereiden op de middelbare schoolperiode. Dit alles uiteraard in goed overleg met de pedagogisch medewerker. Zo krijgt elk kind de ruimte en uitdaging die het nodig heeft en kunnen deze meegroeien (en dus aangepast worden) met de natuurlijke ontwikkeling van het kind.

### **8.1 Personele bezetting**

Afhankelijk van de grootte van de groep zal de personele bezetting bestaan uit 1 of 2 pedagogisch medewerkers en een stagiaire of vrijwilliger. De stagiaires volgen minimaal een opleiding op Helpende Welzijn niveau 2, Pedagogisch Medewerker Kinderopvang niveau 3 of Gespecialiseerd Pedagogisch Medewerker Kinderopvang niveau 4. Van vrijwilligers wordt minimaal verwacht dat men affiniteit met kinderen heeft en onze werkwijze ondersteund. Stagiaires en vrijwilligers staan altijd boventallig en alle medewerkers moeten in het bezit zijn van een geldige VOG.

### **8.2 De stamgroep verlaten bij buitenactiviteiten**

Vooraf in de vakantieperiodes organiseert de Vuurtoren diverse uitjes met verschillende doeleinden. Kinderopvang moet bijdragen aan de ontwikkeling van een kind. Naast het bieden van een veilige en vertrouwde omgeving volgens huiskamermodel, willen wij door middel van uitstapjes bijdragen aan een goede en gezonde ontwikkeling van kinderen. De uitstapjes zijn bedoeld voor ontspanning/recreatie, cognitieve ontwikkeling en lichamelijke ontwikkeling/sportiviteit. Daarnaast worden de kinderen op sociaal-emotioneel gebied geprikkeld door samen te spelen, dingen te delen en hun grenzen aan te geven.

Hieronder volgen enkele voorbeelden van uitstapjes, onderverdeeld in de doeleinden. Voor risico-inventarisatie zie map Risico-inventarisatie BSO De Vuurtoren.

#### Ontspanning/recreatie

Soms is het lekker om aan het eind van een lange week niks te moeten en buiten een frisse neus te halen of een kindervoorstelling te zien.

Uitstapjes die hierbij kunnen horen zijn:

- Bos
- Thiemenpark
- Natuurtuin
- Speeltuyn Kraaijennest
- Bioscoop

- Theater
- Waalkade
- Kinderboerderij

#### Cognitieve ontwikkeling

Uitstapjes die hierbij betrekking hebben zijn bedoeld om de kennis van het kind uit te breiden.

- Museum Het Valkenhof
- Natuurmuseum
- Informatieboot Nijmegen omarmt de Waal
- St. Stevenskerk
- St. Annamolen
- Speurtocht in het bos/park

#### Sportief/lichamelijke ontwikkeling

Kindercentrum De Vuurtoren bemoedigt gezonde voeding en beweging. Dit doen wij door diverse projecten met leerlingen van Sport en Beweging of Voeding en diëtiëk aan de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen. Daarnaast vinden wij het belangrijk dat de kinderen op de BSO regelmatig de gelegenheid krijgen om buiten te bewegen voor hun grove motoriek. Tevens kunnen ze dingen leren als balspelletjes, een hut bouwen of de natuur ontdekken. Hiervoor zijn de volgende plaatsen geschikt:

- Bos
- Thiemepark
- Natuurtuin
- Speeltuin Kraaijennest
- Pannaveldje
- Triavium
- Waalhalla

Een uitstapje wordt van tevoren gepland en aangekondigd aan ouders. Indien nodig vragen wordt er aan de ouders gevraagd om rekening te houden met kleding, schoeisel en andere dingen die betrekking hebben op het betreffende uitje. Zelf zorgen de pedagogisch medewerkers voor het volgende:

- Lijst met kinderen van die dag
- Alle adressen en telefoonnummers
- Mobiele telefoon (doorgeschakeld met de BSO)
- Buttons voor de kinderen
- Bedrijfsjasjes voor leiding
- Water
- Proviand (denk aan suikervrij en kinderen met allergieën)
- Bekers
- Schilmes
- Schaal (o.i.d. voor fruit)
- Kan (o.i.d. voor ranja)
- Zonnebrandcrème
- Snoetenpoetsdoekjes
- Toiletpapier
- Handdoeken
- Schoon ondergoed
- Plastic zakje
- EHBOdoos met daarin:
  - Pleisters
  - Schaartje
  - Betadine
  - Pincet
  - Tekentang
  - Gifzuiger

- Insectenzalf
- Gaasjes en snelverband
- Tape

Per tien kinderen is er altijd minimaal één pedagogisch medewerker aanwezig. Als een groep kinderen binnen een straal van 1 kilometer buiten gaan spelen, dan neemt de pedagogisch medewerker een telefoon mee. Zij noteert op de lijst welke telefoon zij mee heeft. In geval van een calamiteit belt zij naar De Vuurtoren en komt er direct iemand helpen. Er moet altijd een achterwacht aanwezig zijn in geval van calamiteiten. Als er een uitstapje is naar een openbare locatie met meer volwassenen dan is het toegestaan om alleen met maximaal tien kinderen te gaan, aangezien er daar volwassenen aanwezig zijn die hulp kunnen bieden.

Net als op onze andere stamgroepen zijn ook bij de Vliegende Hollander de pedagogische basisdoelen van Riksen Walraven als uitgangspunt gebruikt. Zowel om ons beleid van deze groep op te baseren maar zeker ook om met deze basisdoelen te kunnen reflecteren op onze eigen werkwijze.

Gelet op de leeftijdsopbouw van deze groep zullen deze 4 doelen flexibel worden geïnterpreteerd. Afhankelijk van de leeftijd van het kind wordt voldoende sturing en begeleiding gegeven zodat het kind op een verantwoorde wijze wordt uitgedaagd in zijn ontwikkeling.

### **8.3 Het bieden van gevoel van emotionele veiligheid**

In deze groep hebben we extra aandacht voor het feit dat de ruimte om een kind heen groter wordt naarmate ze ouder worden. Denk aan de letterlijke ruimte; ze mogen bijvoorbeeld alleen naar huis of sportclub fietsen. Of figuurlijke ruimte; via bijvoorbeeld MSN en Hyves wordt hun digitale wereld ook groter. Daarin is de aandacht voor hun gevoel van veiligheid belangrijk. Wij zijn alert op bijvoorbeeld pesten of uitsluiting en hebben regelmatig gesprekken in de groep rondom thema's die de kinderen spelen. Voor kinderen is continuïteit erg belangrijk voor hun gevoel van veiligheid. We zullen altijd contact houden met de ouders zodat thuis en BSO zo veel mogelijk op elkaar afgestemd blijven.

### **8.4 Gelegenheid bieden tot het ontwikkelen van persoonlijke competenties.**

Door de kinderen meer zelfstandigheid te geven en te laten oefenen met situaties waarin ze zelf keuzes moeten maken groeit hun eigenwaarde. Zij kunnen binnen en buiten de beschermde omgeving van de BSO hun eigen ruimte gaan verkennen, omdat ze weten dat ze terug kunnen vallen op een pedagogisch medewerker die hun helpt waar nodig. Zo wordt hun eigen creativiteit en probleemoplossend vermogen gestimuleerd en zal het zelfvertrouwen groeien.

### **8.5 Gelegenheid bieden tot het ontwikkelen van sociale competenties.**

Spelenderwijs zijn de kinderen bezig met communicatie en samenwerken. Op deze leeftijd kunnen een aantal processen hiervan al bewust gemaakt worden. We vinden het belangrijk om kinderen te stimuleren om bijvoorbeeld andere kinderen te helpen of verantwoordelijkheid te gaan nemen voor hun eigen handelen. Gesprekken over de normen en waarden van onze groep, dus wat willen we eigenlijk met elkaar, werkt heel goed om ze bewust te laten zijn van hun eigen aandeel in het geheel.

## **8.6 De kans zich waarden en normen “de cultuur” van een samenleving eigen te maken.**

Als gevolg van voorgaand doel komen de thema's respect en bewust zijn van de wereld om je heen automatisch aan bod. Door verschillende activiteiten willen we kinderen hierin stimuleren. Zo hebben we bijvoorbeeld, via Plan Nederland, contact met een meisje in Bolivia waar de kinderen projecten voor maken of we organiseren een rommelmarkt voor de straatkinderen in Bangladesh.

De Vliegende Hollander is voor ons een bijzonder project. Dit werkplan is ontstaan na de vraag van ouders; “hoe kan je een ouder kind meer vrijheid geven zonder het helemaal los te laten?” Met dit werkplan proberen we de kinderen die toe zijn aan het ontdekken van de wijde wereld binnen het blikveld van de BSO te houden. Dit werkplan is geen statisch document, het zal tijdens evaluatiemomenten aangepast kunnen worden aan de veranderende behoefte.

## **8.7 Voorschoolseopvang (VSO).**

Kindercentrum de Vuurtoren biedt ook Voorschoolseopvang aan. Dit vindt plaats op onze locatie BSO de Vliegende Hollander. Hier wordt VSO aangeboden voor kinderen van BSO de Vuurtoren en BSO de Vliegende Hollander. De kinderen kunnen vanaf half acht gebracht worden en mogen dan, conform ons pedagogischbeleid, zelf kiezen wat ze willen doen en waar ze mee willen gaan spelen. Om de dag zo rustig mogelijk te laten beginnen wordt er niet gestoeid en slechts incidenteel TV gekeken. Met knutselen, een spelletje doen of bijvoorbeeld voor te lezen proberen we een rustige sfeer te creëren zodat kinderen niet helemaal opgewonden de klas in gaan en de dag een beetje "relax" begint. Rond half negen worden de spelletjes en dergelijke opgeruimd. Zodra de deur van de school open gaat mogen ook de kinderen van de VSO hun spullen pakken. Omdat wij al intern zitten kunnen de kinderen binnendoor naar hun klas lopen. De kinderen die boven zitten (groep 3 en hoger) kunnen zelfstandig naar hun klas lopen, de allerkleinsten worden door de pedagogisch medewerker naar hun klas gebracht. Aansluitend maakt de pedagogisch medewerker een rondje langs alle klassen om er zeker van te zijn dat de VSO kinderen in hun klas zijn aangekomen en geeft zij/hij aan de leerkracht door of er nog bijzonderheden waren tijdens de VSO. Omdat het om minder dan 10 kinderen gaat is er 1 pedagogisch medewerker aanwezig, de achterwacht is geregeld door afspraken te maken met de school. Zo kunnen we bij een calamiteit altijd bij de leraar van groep 8 of bij de conciërge terecht, die zijn vanaf 07.15 uur aanwezig.

## **8.8 Extra informatie**

Extra informatie over de dagindeling, regels en wat we allemaal doen aan activiteiten vind u in het algemeen informatie boekje dat te downloaden is via onze website [www.kindercentrumdevuurtoren.nl](http://www.kindercentrumdevuurtoren.nl) onder De Vliegende Hollander rechts in het menu derde van boven "Informatieboekje"

## **SLOTWOORD**

Wij hebben met veel plezier aan het pedagogisch-beleidsplan gewerkt. Wij hopen dat voor iedereen die bij Kindercentrum de Vuurtoren betrokken is het lezen van dit beleidsplan bijdraagt aan inzicht in onze werkwijze. Voor aanvullende informatie over bijvoorbeeld een dagindeling verwijs ik u graag naar het algemeen informatieboekje

Wij staan open voor opmerkingen en suggesties en we zullen dit plan dan ook regelmatig bijwerken en zoveel mogelijk actueel houden.

Team Kindercentrum de Vuurtoren  
Nijmegen, augustus 2015

Algemeen directeur:  
Rein van den Bos

Assistent leidinggevende/Praktijkopleider:  
Marsha Delima

Pedagogisch medewerker:  
Yaël Gaspersz

Pedagogisch medewerker:  
Shirli Frederiks

Pedagogisch medewerker:  
Rivka Ben Attar

Groepshulp:  
Sylvia Derks

Vrijwilliger:  
Jonas Keeris  
Maarten Berghoef